

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 251910 21 Рев
Бања Лука, 03.12.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Д.К. из Б.Л., коју заступају пуномоћници Д.С. и А.Ч., адвокати из Заједничке адвокатске канцеларије Б.Л., против тужене Република Српска, коју заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, ради исплате, вриједност предмета спора 120.765,36 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 251910 20 Гж од 04.02.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 03.12.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 251910 16 П од 18.11.2019. године одбијен је захтјев тужитељице да се тужена обавезе да јој на име накнаде и наплате штете по основу девизне штедње за период од 25.05.1982. године па до дана пресуђења исплати износ од 120.765,36 КМ, што одговара противвриједности 61.746,35 ЕВРА на име главног дуга, као и износ од 63.590,39 КМ на име уговорене прописане камате на девизну штедњу заједно са законском затезном каматом на девизну штедњу, као и захтјев за накнаду трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом од дана доношења пресуде па до исплате. Тужитељица је обавезана да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 2.940,00 КМ, док је преко досуђеног износа захтјев тужене за накнаду трошкова парничног поступка одбијен као неоснован.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 251910 20 Гж од 04.02.2021. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда, у побијаном одбијајућем дијелу одлуке о главној ствари и трошковима поступка и дијелу одлуке којим је обавезана тужитељица да надокнади туженој трошкове поступка, је потврђена. Одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 2.935,63 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица, због повреде одредаба парничног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужитељице да се обавезе тужена да јој по основу девизне штедње за период од 25.05.1982. године до дана пресуђења исплати износ од 120.765,36 КМ, што одговара противвриједности износа од 61.746,35 ЕУР, те износ од 63.590,39 КМ на име уговорене камате на девизну штедњу, са законском затезном каматом и трошковима поступка.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, поведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да из налаза и мишљења вјештака економске струке Г. Р. од 07.10.2019. године произлази да су документовани штедни улози М.К. код П.б.С, О.б.Б., Пословна јединица Б.К. која је отворила штедни рачун под бројем ... серијски број ... и штедни рачун под бројем ... серијски број ...; да су полагана средства на девизне штедне књижице у периоду од 25.05.1982. године до 20.10.2003. године у износу од 86.564,27 КМ (44.259,61 ЕВРА), као и у периоду од 25.05.1982. године до 26.09.2003. године у износу од 34.201,09 КМ (17.486,76 ЕВРА) или укупно износ од 120.765,36 КМ; да је тужитељица овлаштена за подизање износа са наведених рачуна; да је вјештак увидом у изводе о стању и промјенама на рачуну на име М.К. утврдио да је на дан 26.09.2003. године са штедног рачуна број ... и штедног рачуна број ... извршен пренос старе девизне штедње (продаја) и то са штедног рачуна број ... износа од 63.590,40 КМ и са штедног рачуна број ... износа од 34.201,08 КМ на рачуне два физичка лица и то износа од 1.270,00 КМ на рачун Б.Ч. и износа од 96.520,00 КМ на рачун Ј.Л.; да је на дан 20.10.2003. године са штедног рачуна број ... извршен пренос старе девизне штедње у износу од 86.564,27 КМ (продаја) на рачун Љ.Г. и да салдо на предметним рачунима износи 1,48 КМ; да наведена средства старе девизне штедње нису верификована код Агенције за ... Б.Л.

На темељу тих чињеница, првостепени суд утврђује да се у предметној правној ствари ради о средствима по рачунима старе девизне штедње и да постоји судска надлежност за неверификовану стару девизну штедњу. Налазећи, даље, да је основан приговор тужене да није пасивно легитимисана у овој правној ствари, првостепени суд је у цијелости одбио захтјев тужитељице, при чему се позвао на одредбе члана 1. став 1. и 2, члана 2. став 1. и 2, члана 5. и члана 28. Закона о измирењу обавеза по основу рачуна старе девизне штедње („Службени гласник БиХ“ број: 28/06, 76/06, 72/07 и 97/11, даље: Закон о измирењу обавеза), те одредбе члана 1. и 3. Закона о условима и начину измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње емисијом обвезница у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број: 1/08).

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда, као и правни закључак о помањкању пасивне легитимације на страни тужене. Налазећи да је, усљед наведеног, тужбени захтјев правилно одбијен, другостепени суд је оцијенио да су без утицаја жалбени наводи да је на означеним рачунима остао износ од 1,48 КМ и да је о истом требало одлучити. Слиједом наведеног, изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о измирењу обавеза прописано је да се тим законом уређују поступак, начин и рокови измирења обавеза Босне и Херцеговине по основу рачуна старе девизне штедње депоноване у домаћим банкама на територији Босне и Херцеговине, а ставом 2. те законске одредбе да је за измирење обавеза по основу рачуна старе девизне штедње одговорна Босна и Херцеговина, а средства осигуравају Федерација Босне и Херцеговине, Република Српска (у даљем тексту: ентитети) и Дистрикт Брчко Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Дистрикт).

Одредбом члана 2. истога закона дефинисано је да се у смислу овога Закона, под рачуном старе девизне штедње подразумевају девизна средства код банака на територији Босне и Херцеговине, са стањем на да 31.12.1991. године, укључујући камату обрачунату до тога датума, а умањена за директне исплате банке након тог датума, за пренесена и искориштена средства с јединственог рачуна у Федерацији Босне и Херцеговине и јединственог приватизационог рачуна у Републици Српској и Дистрикту, и за евентуалне исплате послје 31.12.1991. године по било којем другом основу (став 1.), а рачуни старе девизне штедње дефинисане ставом 1. овога члана не обухватају рачуне старе девизне штедње у филијалама Л.б., И.б. и других страних банака на територији Босне и Херцеговине (став 2.).

Одредбом члана 4. Закона о измирењу обавеза прописано је да обрачуната и неисплаћена камата према уговорима из члана 1. став 1. након 01.01.1992. године се сторнира и од истог датума, до ступања на снагу овог Закона (ступио је на снагу 15.04.2006. године), врши се нови обрачун камате по стопи од 0,5 %.

У другом дијелу Закона о измирењу обавеза (од одредбе члана 5. до 20.) регулисана је верификација потраживања тако да је, између осталог, одредбом члана 6. став 1. прописано да она представља неопходан поступак којим се идентификују потражиоци, врши провјера износа рачуна старе девизне штедње сваког потражиоца и регулишу сва потраживања по основу рачуна старе девизне штедње, чиме се потврђују а не рedefинишу и не раскидају постојећа права. Према одредби члана 7. став 1. под б) истог закона, верификацију рачуна старе девизне штедње за Републику Српску врши Агенција за ... А.Д. Б.Л. (даље: АПИФ). Према одредби члана 5. овога Закона обавезе по рачуну старе девизне штедње које из оправданих разлога нису верификоване у складу са одредбама овог Закона и provedбеним прописима ентитета и Дистрикта могу се, у складу са овим законом, доказивати и остваривати у судском поступку. Одредбом члана 20. истога Закона регулисана су спорна потраживања тако да је, између осталог, АПИФ дужан одржавати регистар спорних потраживања и за све случајеве пред судовима (став 1.), када одлука суда о спорном потраживању постане правоснажна и извршна, потражилац је, уз захтјев за верификацију, доставља АПИФ у року од 15 дана, на измирење у складу са Законом (став 3.), те ако је поступак верификације завршен прије него што је судска одлука постала извршна, потражилац доставља извршну судску одлуку ентитетском министарству финансија на верификацију у складу са Законом.

Према измјени одредбе члана 27. овога Закона од 26.09.2007. године извршне судске пресуде по основу рачуна старе девизне штедње судови су дужни доставити ентитетским министарствима финансија.

Измирење обавеза по основу рачуна старе девизне штедње у Републици Српској регулисано је идентично и у Закону о измирењу обавеза, одредбама чланова 1, 3, 4. и 6.

Закона о условима и начину измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедне емисијом обвезница у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 5/08, у даљем тексту: Закон о условима и начину измирења обавеза), као и одредбама чланова 1, 3, 5, 6, 10, 18. и 23. Уредбе о поступку верификовања потраживања и готовинских исплата по основу рачуна старе девизне штедне у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 102/06, 124/06, 17/07, 62/07, 105/07, 108/08, 20/09, 21/10, 93/11 и 110/12, у даљем тексту: Уредба).

У конкретном случају из утврђеног чињеничног стања произлази да је предмет спора у овој парници захтјева за исплату девизних новчаних средства која је М.К. положио на два девизна штедна рачуна код П.б.С., О.б.Б., Пословна јединица Б.К., па су за суђење у овом спору мјеродавни означени материјални прописи.

У односу на истакнути приговор недостатка пасивне легитимације релевантна је одредба члана 1. став 2. Закона о измирењу обавеза у којој је прописано да је за обавезе по основу старе девизне штедне одговорна Босна и Херцеговина, а да средства обезбјеђују ентитети и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, из које произлази да је по основу закона Босна и Херцеговина пасивно легитимисана, а не Република Српска која је као тужена означена у овој парници. Како из одредба Закона о измирењу обавеза, Закона о условима и начину измирења обавезе и Уредбе произлази, ако је извршена верификација потраживања по основу рачуна старе девизне штедне, да је искључена могућност да се носилац тога права обраћа суду са захтјевом да на другачији начин одлучи о његовом потраживању, али да сваки потражилац који није верификовао своје потраживање по том основу или чије је потраживање спорно, може да поднесе тужбу суду у односу на то потраживање, то су примјеном наведених законских одредаба нижестепени судови правилно судили када су захтјев тужитељице, због помањкања пасивне легитимације на страни тужене, одбили. Стога, нису основани ревизиони наводи којима се приговара правилности закључка нижестепених судова о недостатку пасивне легитимације, док су у погледу одговорности тужене без утицаја ревизиони наводи да је означена банка ликвидирана.

Поред наведеног, означена девизна новчана средства су била на рачуну М.К., а не на рачуну тужитељице, која је само имала овлаштење да располаже наведеним новчаним средствима (да може подићи новчана средства у име и за рачун М.К.), које овлаштење, по оцјени овога суда, тужитељици не даје активну легитимацију у предметној парници.

Нису основани ни ревизиони наводи да су нижестепене пресуде засноване на повреди одредбе члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), јер су управо супротно овим наводима нижестепени судови правилно оцијенили изведене доказе, као и што су за своје одлуке дали ваљане разлоге.

Из датих разлога, ревизија тужитељице је одбијена, примјеном одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић